

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІСТОРИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ПОЛІТОЛОГІЇ ТА МІЖНАРОДНИХ
ВІДНОСИН**

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ КРУГЛОГО СТОЛУ
«ПОВЕРНЕННЯ ТА ПЕРЕОСВОЄННЯ ТИМЧАСОВО
ОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ У ДОНЕЦЬКІЙ ТА
ЛУГАНСЬКІЙ ОБЛАСТЯХ»**

**Маріуполь
МДУ
2021**

УДК 323.172(477.6)

Редакційна колегія:

д.політ.н., професор К. В. Балабанов, д.і.н., професор
І. М. Грідіна, д.політ.н., професор Н. П. Пашина, к.політ.н.,
доцент О. Л. Гільченко, к.політ.н., доцент М. В. Булик, к.і.н.,
доцент С. П. Пахоменко

Затверджено до друку Вченою радою історичного факультету
Маріупольського державного університету
(протокол № 4 від 17 листопада 2021 р.)

П 42

Повернення та переосвоєння
тимчасово окупованих територій у
Донецькій та Луганській областях:
збірник матеріалів круглого столу /
За ред. К. В. Балабанова. —
Маріуполь : МДУ, 2021. — 88 с.

УДК 323.172(477.6)

© Маріупольський державний
університет, 2021

a_regionalnoyi_cilovoyi_programi_molod_luganshchini_na_2020 (дата звернення 23.10.2021).

6. Індекс благополуччя молоді // Муніципальний індекс благополуччя. URL: молоді <http://ibm.mariupolrada.gov.ua/> (дата звернення 23.10.2021).

УДК 323(477.6-074)

РЕІНТЕГРАЦІЯ МОЛОДІ З ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ ЯК ОДИН З НАПРЯМКІВ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

*Константинова Ю.,
к.і.н., доцент кафедри політології та міжнародних відносин
Маріупольського державного університету*

Війна на Сході України яка продовжується вже майже вісім років, має вплив на всі сфери нашого життя і всі категорії населення. Молодь є одним з найбільш цінних ресурсів будь-якого суспільства, тому особлива увага до її прагнень та бажань є вкрай виправданою. Сьогодні ми маємо ситуацію коли на тимчасово окупованих територіях Донецької та Луганської областей, зростає ціле покоління яке знає про державу Україна, лише з фейків, пропаганди окупантів та нечисленних ресурсів інтернет. Тому, особливо актуальним завданням державної політики є створення умов для отримання української освіти такими особами і подальша реінтеграції їх до українського суспільства.

З кожним роком для молоді з тимчасово окупованих територій ускладнюється вступ до українських закладів освіти, оскільки вона не вивчає у школах українську мову та історію України, які є обов'язковими предметами для проходження атестації та складання вступних екзаменів. Одним з інструментів що допомагає вирішувати це питання виступають освітні центри «Донбас-Україна» та «Крим-Україна», які розпочали свою роботу у 2016 році і були створені Міністерством освіти та науки України.

Основним завданням цих структур є супровід та допомога абітурієнтам з тимчасово окупованих територій та населених

пунктів на лінії зіткнення вступити до українських закладів вищої освіти без паспорта, атестата та без проходження Зовнішнього незалежного оцінювання. У 2021 році таких центрів діяло 226 і за результатами вступної компанії через них до українських ЗВО було зараховано 2083 особи, для порівняння у 2016 році – 1008 осіб [1], отже кількість абітурієнтів зросла удвічі. Хоча, цей показник міг бути і ще більше, адже карантинні заходи пов'язані з COVID-19 значно ускладнили перетин лінії розмежування з тимчасово окупованими територіями.

У 2021 році для поліпшення процедури вступу був затверджений та введений у дію новий Порядок прийому мешканців тимчасово окупованих територій та територій населених пунктів на лінії зіткнення (наказ МОН від 1 березня 2021 року №271). Порядок містить вдосконалений механізм, який дозволяє вступникам проходити річне оцінювання та державну підсумкову атестацію, отримувати документ державного зразка про базову середню освіту або повну загальну середню освіту, а також вступати до закладів освіти для здобуття вищої, фахової передвищої або професійно-технічної освіти [1].

Також, у цьому році на базі українських ЗВО діяли безкоштовні підготовчі курси для абітурієнтів із Криму й Донецької та Луганської областей, тривалістю два місяці під час яких слухачі отримували стипендію та безкоштовно проживали у гуртожитках. Цією можливістю скористалися 199 абітурієнтів, які обрали 15 закладів з 23 запропонованих [2]. Слухачі мали змогу вивчати українську мову та літературу, історію України, математику, для них організовувались різні заходи психологічного, культурно-освітнього та спортивного спрямування, які сприяли емоційному розвантаженню.

Одним з ЗВО, що активно долучився до процесу реінтеграції молоді є Маріупольський державний університет - єдиний класичний університет у Донецькій області. Починаючи з 2016 року на базі університету працює центр «Донбас-Україна» з 2021 року «Крим-Україна». За час роботи центрів по консультацію до них звернулись близько 700 осіб, студентами МДУ стали біля 450 осіб [3, 4]. У 2021 році МДУ

став одним із закладів які було обрано для проведення безкоштовних підготовчих курсів.

Отже, в Україні створено певні умови для вступу молоді з тимчасово окупованих територій до українських закладів освіти: існує спрощена процедура вступу, виділяються бюджетні місця для такої категорії вступників, організовуються безкоштовні підготовчі курси. Хоча статистика показує зростання кількості абітурієнтів з Криму та тимчасово окупованих територій Донецької та Луганської областей, але ці показники не дуже великі (в двічі за п'ять років). Крім того, останні два роки існують певні проблеми з перетином лінії розмежування, офіційно пов'язані з протидією поширенню COVID-19, але насправді зі спробою обмежити виїзд молоді. Крім того, з плином часу нове покоління що зростає на тимчасово окупованих територіях все менше знає українську мову, історію і все менше має можливостей до їх вивчення, що значно обмежує потенціал заохочення до вступу у українські ЗВО як інструменту реінтеграції молоді. Тому, нагальною необхідністю є постійна розробка нових механізмів повернення молоді до життя в Україні і сьогодні це має бути одним з центральних завдань повернення тимчасово окупованих територій.

Список використаних джерел

1. Презентовано підсумки Вступної кампанії 2021 року до закладів вищої освіти з тимчасово окупованих територій Донбасу та Криму. URL : <https://mon.gov.ua/ua/news/prezentovano-pidsumki-vstupnoyi-kampaniyi-2021-roku-do-zakladiv-vishoyi-osviti-z-timchasovo-okupovanih-teritorij-donbasu-ta-krimu> (дата звернення 18.11.2021).
2. Підготовчі курси: скільки абітурієнтів з ОРДЛО та Криму вступило, до яких вишів і як відбувається навчання. URL : <https://kanaldom.tv/uk/podgotovitelnye-kursy-skolko-abiturientov-iz-ordlo-i-kryma-postupilo-v-kakie-vuzy-i-kak-prohodit-obuchenie/> (дата звернення 18.11.2021).
3. Звіт про роботу освітнього центру «Донбас-Україна» Маріупольського державного університету у 2020 році URL : http://mdu.in.ua/PK/zonaATO/zvit_pro_robotu_osvitr

ogo_centru-donbas-ukrajina-2.pdf (дата звернення 18.11.2021).

4. «Україна відкрита для вас»: Міністр освіти і науки України Сергій Шкарлет зустрівся з молоддю із тимчасово окупованих територій URL : http://mdu.in.ua/news/ukrajina_vidkrita_dlja_vas_ministr_ospviti_i_nauki_ukrajini_sergij_shkarlet_zustrivsja_z_abiturientami_iz_timchasovo_okupovanih_teritorij/2021-07-16-3959 (дата звернення 18.11.2021).

УДК 354.078(477)

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ДІЯЛЬНОСТІ МІНІСТЕРСТВА З ПИТАНЬ РЕІНТЕГРАЦІЇ ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ

Лазаренко А.,

студентка ІV курсу спеціальності 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії ОС Бакалавр Маріупольського державного університету

З метою швидкого реагування на нові виклики, з якими зіткнулася Україна внаслідок тимчасової окупації деяких територій, було створено державний орган, цілю якого стала розробка та реалізація державної політики щодо тимчасово окупованих територій. Після довгого процесу пошуку найбільш оптимального формату цього органу ці завдання були покладені на Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій (Мінреінтеграції). Дослідження засад, принципів та напрямків діяльності цього органу представляють значний науковий інтерес, адже дозволяють оцінити ефективність процесу вирішення найбільш важливого завдання, що стоїть сьогодні перед Українською державою, – відновлення територіальної цілісності та державного суверенітету.

Сьогодні Мінреінтеграції забезпечує формування та реалізує державну політику з питань тимчасово окупованих територій у Донецькій і Луганській областях та тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим і міста